

Свірко С.В., д.е.н., д.н.д.у, проф.,
завідувач кафедри національної безпеки,
публічного управління та адміністрування
Юнгер В.І.

Державний університет «Житомирська політехніка», м. Житомир

ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯМ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я В КОНТЕКСТІ РОЗБУДОВИ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

Формування дієвих механізмів державного управління повоєнного відновлення системи охорони здоров'я не можливе без чіткої ідентифікації сукупності джерел фінансових ресурсів, інструментів фінансового забезпечення та напрямів використання [1]. Важливою джерельною складовою фінансування повоєнного відновлення системи охорони здоров'я є кошти міжнародних організацій та країн-донорів. Досить вагома частина таких коштів надходить до нашої країни через інструменти міжнародної технічної допомоги. Остання, згідно Постанови Кабінету Міністрів України №153 від 15.02.2002р. «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги», є фінансовими та іншими ресурсами та послугами, що відповідно до міжнародних договорів України надаються партнерами з розвитку на безоплатній та безповоротній основі з метою підтримки України; при цьому власне така міжнародна технічна допомога набуває форми: будь-якого майна, необхідного для забезпечення виконання завдань проектів (програм), яке ввозиться або набувається в Україні; робіт і послуг; прав інтелектуальної власності; фінансових ресурсів (грантів) у національній чи іноземній валюті; інших ресурсів, не заборонених законодавством, у тому числі стипендій [2]. Вказаний механізм передбачає формування головними розпорядниками бюджетних коштів та подання до Секретаріату Кабінету Міністрів запитів для залучення міжнародної технічної допомоги на підставі ретельного аналізу останнім таких запитів. Після отримання бенефіціароми (центральний орган виконавчої влади, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласна, Київська, Севастопольська міська держадміністрація, до компетенції яких

належить формування та/або реалізація державної політики у відповідній галузі чи регіоні, де передбачається впровадження проекту (програми), що заінтересована в результатах виконання проекту (програми), виконавчий орган місцевого самоврядування, юрисдикція якого поширюється на територію реалізації проекту (програми), Секретаріат Кабінету Міністрів України, Офіс Президента України, комітети та Апарат Верховної Ради України, Національний банк, Верховний Суд, вищі спеціалізовані суди, Національне антикорупційне бюро, Рахункова палата, інші державні органи) або потенційним реципієнтом (резидент (фізична або юридична особа), який безпосередньо одержує міжнародну технічну допомогу згідно з проектом (програмою)) пропозицій щодо початку проекту, останні інформують про це Секретаріат Кабінету Міністрів, після чого оформлюють запит до партнера з розвитку, копію якого подає Секретаріату Кабінету Міністрів, а також здійснюється державна реєстрація проекту, моніторинг проекту, акредитація виконавців та власне використання міжнародної технічної допомоги, заключний моніторинг проекту [2].

Слід зауважити, що на сьогодні в рамках міжнародної технічної допомоги наша країна співпрацює з ЄС, близько 20 країнами та більше ніж 20 міжнародними організаціями [3]. Серед інших напрямів надання технічної допомоги є й напрям «охорона здоров'я та соціальних захист населення». Інформаційні ресурси Міністерства охорони здоров'я України свідчать про те, що за період з 2016 року дотепер в стадії завершення або на стадії виконання знаходяться проекти (програми) щодо охорони здоров'я, що представлені в таблиці 1.

Таблиця 1

Міжнародна технічна допомога, що надається в межах вітчизняної системи охорони здоров'я [4]

№	Назва проекту	Терміни проекту	Сума
1	2	3	4
1	Надання підтримки Україні у розвитку сучасної системи громадського здоров'я	2019-2023	3999000 євро
2	Надання підтримки Україні у розвитку сучасної системи громадського здоров'я	2018-2022	4921320 швейц. франк.
3	Покращення якості та стійкості медикаментозного підтримуючого лікування в Україні	2019-2023	3339780 доларів США
4	«Підтримка системи епідеміологічного нагляду за ВІЛ і системи управління/поліпшення якості лабораторій Міністерства охорони здоров'я України, покращення використання стратегічної інформації та розбудова потенціалу громадської охорони здоров'я в рамках Надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги у боротьбі з ВІЛ/СНІД (PEPFAR)»	2016-2022	4978540 доларів США
5	Посилення спроможності лікування ВІЛ/СНІДу в рамках надзвичайної ініціативи Президента США з надання допомоги з ВІЛ/СНІД (PEPFAR)	2017-2022	5228894 доларів США
6	Підтримка організацій - лідерів у протидії корупції в Україні "Взаємодія"	2017-2022	17978783 доларів США
7	Безпечні, фінансово доступні та ефективні лікарські засоби для українців (Безпечні та доступні ліки) - SAFE Med	2017-2022	19434000 доларів США
8	HealthLink: Посилення зусиль з протидії ВІЛ/СНІДу в Україні	2017-2022	25000000 доларів США
9	Підтримка реформи охорони здоров'я	2018-2023	28811167 доларів США
10	Підтримка розвитку інфраструктури електронної системи охорони здоров'я в Україні	2018-2021	5000000 доларів США
11	Підтримка зусиль у протидії туберкульозу в Україні	2019-2024	25499451 доларів США
12	Психічне здоров'я для України	2019-2023	3000000 швейц. франк.
13	ACCESS Pro: Доступ спільнот до лікування ВІЛ через зміцнення інформаційних систем та покращення доступу до послуг	2018-2023	4565390 доларів США
14	Протидія загрозам особливо небезпечних патогенів в Україні	2018-2023	11646608 доларів США
15	Підвищення обізнаності, освіта та навчання фахівців медико-біологічних наук з біологічної безпеки та біологічного захисту	2020-2023	320678 євро
16	Гармонізація чинних нормативно-правових актів з біологічної безпеки та біологічного захисту з міжнародними стандартами	2020-2022	211646 євро
17	Надання підтримки Центру громадського здоров'я МОЗ України для зміцнення та розбудови спроможності системи охорони здоров'я для здійснення кращого моніторингу, епідеміологічного нагляду, реагування на спалахи захворювання та їхньої профілактики	2020-2025	2079500 доларів США
18	Удосконалення каскаду лікування ВІЛ для ключових груп населення шляхом диференційованого виявлення нових випадків та залучення до лікування, нарощення потенціалу ДУ "Центр громадського здоров'я МОЗ України" та стратегічної інформації в Україні	2019-2024	9500000 доларів США
19	Впровадження єдиної системи санітарно-епідеміологічного контролю в Україні, етап 2	2019-2024	710000 доларів США
20	Супровід урядових реформ в Україні (SURGe)	2019-2024	24976411 канад. Доларів

Продовження табл. 1

1	2	3	4
21	Співпраця з Україною у сфері охорони здоров'я	2020-2022	36704000 норвезьк. Крон
22	Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції/СНІДу в Україні	2020-2022	300000 доларів США

23	Партнерства з питань всесвітньої медичної безпеки: розширення та (програми): покращення стратегій і систем лабораторій громадського здоров'я	2020-2025	1648215 доларів США
24	Постачання медичного обладнання та засобів індивідуального захисту та дезінфекції, призначених для запобігання зараженню лікарів ДУ «Інститут педіатрії, акушерства та гінекології імені академіка О. М. Лук'янової НАМН України» та розповсюдженню коронавірусної інфекції COVID-19 на території України	2021-2022	750000 доларів США
25	Інновації для подолання епідемії ВІЛ	2021-2026	19497603 доларів США
26	SAFEMED+ "Симуляційне навчання в медичній освіті для підвищення безпеки та якості обслуговування пацієнтів"	2020-2023	268696 євро
27	Скорочення поширеності факторів ризику неінфекційних захворювань (НІЗ) в Україні	2020-2024	6868100 швейц. франк.
28	Покращення реабілітаційних послуг в системах охорони здоров'я	2019-2022	1443129 доларів США

Дослідження звітів за усіма 28 проектами [5] дає змогу здійснити висновок про те, що активізація залучення необхідних ресурсів для фінансування відновлення охорони здоров'я в Україні потребує фактичного вирішення таких ключових проблем: підвищення ефективності управління державними фінансами та подолання корупції, які сукупно катастрофічно уповільнюють залучення партнерів з розвитку до фінансування реформування охорони здоров'я в Україні.

Список використаних джерел

1. Свірко С.В. Механізми державного управління бюджетною безпекою: монографія. Житомир: ТОВ «Видавничий дом «Бук-Друк»», 2021. 436 с.
2. Постанова Кабінету Міністрів України №153 від 15.02.2002р. «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги», URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-п#Text> (дата звернення: 28.11.2023)
3. Довідка про міжнародну технічну допомогу Україні, URL: <https://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=e485115d-5f7c-480d-ab90-563def7e4053&title=DovidkaProMizhnarodnuTekhnichnuDopomoguUkraini> (дата звернення: 28.11.2023)
4. Міжнародна технічна допомога: секторальна група «охорона здоров'я», URL: <https://moz.gov.ua/mizhnarodna-tehnichna-dopomoga> (дата звернення: 28.11.2023)
5. Звіти партнерів, URL: <https://moz.gov.ua/zviti-partneriv> (дата звернення: 28.11.2023)